

TANÁRI SEGÉDLET A PARA CÍMŰ IFJÚSÁGI ELŐADÁSHOZ

A Para című előadásunk szerzője Romankovics Edit, aki számos alkalommal írt és rendezett történeteket fiatalok és gyerekek számára. Az előadás rendezője Bethlenfalvy Ádám, aki több alkalommal rendezett már a Csokonai Színházban, és akivel, mint színházi nevelési szakemberrel, évek óta közösen dolgozunk a Csokonai Ifjúsági Programban.

A Para az iskola küzdelmes világát tematizálja. Mire vagyunk hajlandóak azért, hogy befogadjon minket egy iskolai közösség? Hol a határ? Mit vállalunk be, hogy ne legyünk kirekesztve? Mennyire határozzák meg tetteinket a kategóriák, amelyekbe mások sorolnak bennünket? Mitől függ, hogy egy diák vagy egy tanár hogyan érzi magát az iskolában? Mit tehet egy tanár, egy szülő, egy diák, hogy az iskola jobb hely legyen? Mire készít fel bennünket az iskola? – Ezekről a kérdésekről gondolkodtak az előadás alkotói, illetve ezeket a problémafelvetéseket szeretnénk továbbgondolásra ajánlani azoknak a fiataloknak és tanároknak, szülőknek, akik megnézik az előadásunkat.

Fontosnak gondoljuk, hogy a pedagógusok beszélgessenek, gondolkodjanak tovább a történetről a fiatalokkal. Amellett, hogy a területen végzett kutatások jelzik, hogy a gyerek számára jelentősen erősíti az előadás hatását, ha tovább beszélgetnek, gondolkodnak róla a tanárukkal, azt reméljük, hogy a pedagógus számára is nagyszerű lehetőséget kínál előadásunk a diákjaikat foglalkoztató kérdésekhez való kapcsolódásban.

Ehhez szeretnénk ötleteket kínálni ebben a tanári segédletben. Nem egy teljes óravázlatot kínálunk itt, hanem kérdéseket, formákat, ötleteket, amelyek közül válogathat a pedagógus, illetve amelyet a csoport igénye, a rendelkezésre álló idő, és saját érdeklődése szerint tovább alakíthat, fejleszthet.

TÉMÁK, KÉRDÉSEK BESZÉLGETÉSHEZ

Az előadás célzottan a felső tagozatos korosztály számára készült. Az bizonyos, hogy abban a korosztályban mást jelent az iskola, a közösséghez, egy csoporthoz való tartozni akarás, mint a felnőtteknek. Azt gondoljuk, hogy a fiatalok másként nézik és mást is látnak ebben a történetben, mint mi, felnőttek, ezért érdemes nyílt kérdésekkel, a véleményükre nyitottan beszélgetni velük. Hasznos, ha a pedagógus a kérdésfelvető szerepében tud maradni, és nem véleményezi az elhangzó gondolatokat.

A kérdések egész csoportos plenáris beszélgetés részeként is átbeszélhetőek, de akár kiscsoportokban is megvitathatóak – ha a diákoknak megszokott az ilyen önálló munka –, és ez esetben a kiscsoportos beszélgetés eredményeit oszthatják meg egymással a diákok.

A diákok **személyes véleményét** vizsgáló kérdések:

- Miről szólt számotokra ez a történet?
- Van-e joga beleszólni egy szülőnek vagy egy tanárnak abba, hogy egy fiatal kivel barátkozzon és kivel ne?

- Mitől függ, hogy egy diák vagy egy tanár hogyan érzi magát az iskolában?
- Mennyire határozzák meg tetteinket a kategóriák, amelyekbe mások sorolnak bennünket?
- Mit tehet egy tanár, egy szülő, egy diák, hogy az iskola jobb hely legyen?
- Mire készít fel bennünket az iskola?
- Bennetek milyen kérdések születtek az előadás kapcsán?

Kérdések a **színházi forma** elemzéséhez:

- Melyek voltak szerinted a legizgalmasabb részek?
- Melyek voltak unalmasabbak?
- Mitől vált valami izgalmassá vagy unalmassá számodra?

A **történettel** kapcsolatban a következő kérdéseket javasoljuk:

- Ki milyen okból csatlakozott a „családhoz”?
- Mit kapott a „családtól” Ricsi, Kitty, Juli, Domi és Noémi?
- Milyen határokat léptek át azzal, hogy „mertek”?
- Szerintetek igazságos volt az igazgatónő döntése a történet végén? Ha igen, miért? Ha nem, miért nem?
- Mire lenne szüksége Kittinek, Ricsinek, Julinak az új iskolában?
- Milyen büntetést kaphatott Domi otthon az édesapjától?
- Hogyan emlékszik Noémi erre az esetre 5 évvel később a naplójában? Ha van kedvetek, írjátok meg a naplórészletet!

A kérdések természetesen lehetséges beszélgetési irányokat jeleznek, bátran fogalmazzák át őket a csoportnak megfelelően.

DRAMATIKUS FORMÁK A FELDOLGOZÁSHOZ

Néhány könnyen megvalósítható dramatikus formát szeretnénk kínálni arra, hogy a csoporttal ne csak beszélgetve dolgozzák fel a történetet.

Állókép – legellentmondásosabb pillanat

Kiscsoportokban készítsenek egy-egy állóképet arról, hogy szerintük mi volt a legellentmondásosabb, a leginkább vitát kiváltó pillanat az előadásban. Próbálják meg minél pontosabban megalkotni az állóképet, hogy lehetőleg meg is jelenjen benne az ellentmondás. Az állóképeket a csoportok megoszthatják egymással, és a megosztás közben próbálják minél pontosabban megfogalmazni kérdésként a benne megjelenített ellentmondást.

Álmok – rémálom

A történet során megismertük Juli rémálmát. Azt tudjuk, hogy miután a fiatalok megkapták a büntetésüket, Ricsi, Kitty, Domi és Noémi is rosszat álmódott. Miről álmodtak ezek a fiatalok? Erről készíthetnek jeleneteket kiscsoportokban a diákok. A rémálom lehetőséget ad arra, hogy az általuk problémának látott dolgot megjelenítsék. Az álmok ráadásul nagy szabadságot adnak,

lehetnek túlzók. A jelenetek bemutatása után lehet beszélgetni az álmokról, és arról, hogy mit tehet Ricsi, Kitti, Domi vagy Noémi az álmában, amivel könnyebbé teszi a helyzetét.

Nézőpontok

Hogy mesélné el ezt a történetet, vagy annak egy fontos pontját valaki, akit nem láttunk az előadásban, de közel lehetett az eseményekhez? Például egy alsóbb évfolyamos (hatodik osztályos) diák? Párosan vagy kiscsoportban dolgozhatnak ennek szövegnek a megírásán a diákok. Vagy akár jelenetként is eljátszhatják. Fontos, hogy a történetet olyannak mesélje el a fiktív szereplő, aki nem ismeri a történeteket.

Naplóírás – Noémi naplója

Hogyan emlékszik Noémi erre az esetre 5 évvel később a naplójában? A naplórészlet megírása kiscsoportban vagy egyéni feladatként is kiadható. A naplóbejegyzéshez rajzolhatnak is.

Szobor

Hogy nézne ki az a szobor, amely a történetben megjelenő iskolát sűríti? A szoboralkotáshoz használhatják az osztályterem kellékeit, bútorait, illetve a diákok maguk is beállhatnak a szoborba. Az egyes ötleteket folyamatosan hozzá lehet építeni a szoborhoz. A szobor mellé egy felirat is került. Mi szerepel a feliraton?

Három legfontosabb változás

Ha a diákjai igazgatnák a történetben szereplő iskolát, mi lenne a három legfontosabb változtatás az esemény után?

Forró szék

A forró szék egy olyan dramatikus forma, amelyben a „forró székben” ülő szereplővel beszélgethet a csoport. Kérdéseket tehetnek fel, amire a székben ülő a szerepe szerint válaszol. Ezt a formát sokféle módon használhatják, de ez esetben a következőt ajánljuk: ha van kedve hozzá, akkor kipróbálhatja, hogy Ön, a pedagógus, ül a székben, és válaszol az igazgatónő szerepéből a diákok kérdéseire. A szerepfelvételt és -levételt érdemes egy jelmezzel – mondjuk egy szemüveg vagy egy zakó – felvételével és levételével is jelezni. Mielőtt elindítja a játékot, érdemes tisztázni a szabályokat: „amikor felveszem ezt a szemüveget, és leülök erre a székre, onnantól én az igazgatónőt játszom, megpróbálok úgy válaszolni, ahogy ő tenné. Ti pedig feltehetitek a kérdéseiteket, beszélgethettek vele.” A történet végén az igazgatónőnek rossz érzése maradt. Meg szeretné érteni, hogyan fajulhattak idáig a dolgok. Ebben kéri a kívülálló fiatalok (a diákjai) segítségét. Az igazgatónő szerepében így érdemes indítani a játékot: „Rossz érzésem maradt. A Hoffmann úr elégedett ezzel a döntéssel, én nem is tudom... Hogy fajulhattak el idáig a dolgok? Lehet, hogy máshogy kellene csinálni? Máshogy kellene vezetnem ezt az iskolát? Lehet, hogy változásokra lenne szükség?” A cél, hogy a fiatalok kívülállóként segítsék megérteni az

igazgatónőnek a helyzetet. A szerepből való kilépést, és a játék végét is a jelmez levételével érdemes jelezni. Utána reflektálhatnak az igazgatónő viselkedésére, válaszára.

Levélírás

Írjanak a diákok egy levelet az igazgatónőnek vagy bármelyik másik szereplőnek, hogy mit csinált rosszul, mit lehetne másként csinálni a jövőben. A levélírás kiscsoportban vagy egyéni feladatként is kiadható.

Reméljük, hogy hasznosnak találja ötleteinket, javaslatainkat! Örömmel hallanánk visszajelzéseket arról, hogy melyik feladatot tartották a diákjai a legizgalmasabbnak, vagy hogy hogyan fejlesztette tovább, hogyan adaptálta a játékot.

Ha szívesen megosztaná velünk a diákjai munkáit (fotók a szoborról, levelekről, naplórészletekről stb.), akkor küldje el nekünk az alábbi emailcímre:

varga.nikolett@csokonaiszinhaz.hu

A tárgy: PARA

Reméljük, hogy örömeiket lelik a játékokban!

Köszönettel:

a Csokonai Színház nevében a PARA alkotói